

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیر الانبیا حفظه الله تعالی

موضوع:

احکام؛ نماز؛ نمازهای واجب یومیّه

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: جواد عزیزی

تاریخ: ۱۳۹۷/۸/۱۸

آیا با کفش می‌توان نماز خواند؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۷/۸/۲۱

روایات متواتری از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم رسیده است که بر جواز نماز گزاردن با کفش -هرگاه پاکیزه باشد- دلالت دارد؛ چنانکه أبو ذر، عبد الله بن مسعود، أبو سعید خدری، انس بن مالک، عبد الله بن عمرو، ابو هریره، مجمع بن یزید، اوس بن ابی اوس، عبد الله بن شخیر، عمرو بن حرث، عبد الله بن ابی حبیبه و دیگران، همگی روایت کرده‌اند که آن حضرت با کفش نماز می‌گزارد.^۱ از این رو، در روایتی از امام جعفر صادق علیه السلام رسیده است که فرمود: «إِذَا صَلَّيْتَ فَصَلِّ فِي نَعْلَيْكَ إِذَا كَانَتْ طَاهِرَةً فَإِنَّ ذَلِكَ مِنَ السُّنَّةِ»؛ «هرگاه نماز می‌گزاری با کفش‌هایت نماز بگزار هرگاه پاکیزه باشند؛ چراکه این از سنت است» و در روایاتی از اهل بیت رسیده است که خود این کار را انجام می‌دادند.^۲ با این حال، بسیاری از فقیهان این کار را در صورتی جایز دانسته‌اند که کفش‌ها عربی باشند؛ زیرا به ادعای آنان پیامبر و اهل بیت تنها با کفش‌های عربی نماز می‌گزارند که مانند صندل روباز بودند و مانع رسیدن انگشت شصت به زمین نمی‌شدند، ولی این استدلال ضعیف است؛ زیرا شهادت بر عدم فعل محسوب می‌شود که مسموع نیست؛ با توجه به اینکه احتمالاً کفش‌های دیگری در زمان پیامبر و اهل بیت وجود داشته است، مانند کفش‌های سندی که روی پا را می‌پوشاندند و با این وصف،

۱. بنگرید به: مصنف عبد الرزاق، ج ۱، ص ۳۸۴؛ مصنف ابن ابی شیبۀ، ج ۲، ص ۳۰۵؛ مسند أحمد، ج ۲، ص ۱۷۸ و ج ۳، ص ۱۰۰ و ج ۴، ص ۱۰ و ۲۵ و ۳۳۴؛ سنن الدارمی، ج ۱، ص ۳۲۰؛ صحیح البخاری، ج ۱، ص ۱۰۲؛ صحیح مسلم، ج ۲، ص ۷۷؛ سنن ابن ماجه، ج ۱، ص ۳۳۰؛ سنن الترمذی، ج ۱، ص ۲۴۸؛ سنن النسائی، ج ۲، ص ۷۴؛ السنن الکبری للبیهقی، ج ۲، ص ۴۳۱.
 ۲. من لا یحضره الفقیه لاین بابویه، ج ۱، ص ۵۶۸.
 ۳. بنگرید به: تهذیب الأحکام للطوسی، ج ۲، ص ۲۳۳.

نمی‌توان یقین یافت که آنان -حتی در فصل سرما و هنگام بارش باران که راه‌ها گل‌آلود بود- تنها با کفش‌های عربی نماز می‌گزاردند؛ مگر اینکه ثابت شود در زمان آنان هیچ کفش دیگری وجود نداشته است تا نماز گزاردن با آن محتمل باشد، ولی در این صورت نیز استدلال به اینکه آنان تنها با کفش‌های عربی نماز می‌گزاردند، بی‌معناست؛ چراکه بنا بر فرض، کفش دیگری در زمان آنان وجود نداشته تا با آن نماز بگذارند یا نگذارند و روشن است که اگر نماز گزاردن با هر لباسی که در زمان پیامبر و اهل بیت وجود نداشته است حرام باشد، نماز بیشتر مردم در زمان ما صحیح نیست؛ چراکه بیشتر لباس‌های آنان، در زمان پیامبر و اهل بیت وجود نداشته است. بنابراین، انصاف آن است که نماز گزاردن با هر کفشی از جمله کفش‌های امروزی -به شرط پاک بودن- مانعی ندارد؛ خصوصاً با توجه به اصل برائت و روایات رسیده حاکی از جواز نماز گزاردن با خُف و جُرموق که روی پا را می‌پوشانند و مانع رسیدن انگشت شصت به زمین می‌شوند^۱. با این حال، به نظر می‌رسد که نماز گزاردن بدون کفش بهتر است؛ زیرا از یک سو به خشوع در نماز که خداوند به آن امر کرده، نزدیک‌تر است؛ خصوصاً با توجه به سخن خداوند به موسی علیه السلام پیش از مناجات با خود که فرمود: «فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طَوًى»^۲؛ «کفش‌هایت را درآور؛ چراکه تو در وادی مقدس طوی هستی» و از سوی دیگر به دوری جستن از آلودگی در نماز که خداوند به آن امر کرده، نزدیک‌تر است؛ چراکه کفش به طور معمول آلوده است و احتمال نجاست آن نیز وجود دارد و با این وصف، نماز گزاردن بدون آن، به احتیاط نزدیک‌تر است.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌های مقام‌های خراسانی
مجلس خبرگان رهبری

۱. بنگرید به: قرب الإسناد للحمیری، ص ۳۸۵؛ الکافی للکلینی، ج ۳، ص ۴۰۳ و ۴۰۴؛ تهذیب الأحکام للطوسی، ج ۲، ص ۲۳۴.
۲. طه/ ۱۲